

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTERSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Ob vsej avtomatizaciji dela izgubljamo stik z naravo, ji posvečamo premalo časa in skrb. Kljub temu, pa se vedno več ljudi zaveda pomena bivanja v sožitju z naravo, saj je po svojih zakonitostih mogočnejša od nas. Tako je od februarja do junija na Brjah potekal 'zeleni' študijski krožek, kjer smo udeleženci spoznavali idejo Učnih Užitnih parkov, se izobraževali na področjih oblikovanja, permakulture, se naučili prepoznavati potrebe lokalne skupnosti in se seznanjali s pomenom razumevanja naravne funkcije ekosistema na uporaben in svoboden način. Znanja in izkušnje smo uporabili tudi pri urejanju lastnih vrtov in okolice, predvsem pa smo se družili, izmenjevali ideje in znanje. Delček tega predstavljamo v mali zgibanki z željo, da jo čimvečkrat uporabite.

Ob vsej avtomatizaciji dela izgubljamo stik z naravo, ji posvečamo premalo časa in skrb. Kljub temu, pa se vedno več ljudi zaveda pomena bivanja v sožitju z naravo, saj je po svojih zakonitostih mogočnejša od nas. Tako je od februarja do junija na Brjah potekal 'zeleni' študijski krožek, kjer smo udeleženci spoznavali idejo Učnih Užitnih parkov, se izobraževali na področjih oblikovanja, permakulture, se naučili prepoznavati potrebe lokalne skupnosti in se seznanjali s pomenom razumevanja naravne funkcije ekosistema na uporaben in svoboden način. Znanja in izkušnje smo uporabili tudi pri urejanju lastnih vrtov in okolice, predvsem pa smo se družili, izmenjevali ideje in znanje. Delček tega predstavljamo v mali zgibanki z željo, da jo čimvečkrat uporabite.

ODPADNI BIO ŠNCIM

PRIPRAVA:

1 enota rjavega sladkorja, 3 enote organskih ostankov (npr. olupek jabolk + sredica, ipd.), 10 enot vode. Mešanico pripravimo npr. v plastenki, ki jo nato zapremo in pustimo, da en mesec fermentira. V tem času jo občasno odpiramo in premešamo, da se plni sprostijo. Vse skupaj pustimo zoreti še dva meseca.

Po treh mesecih zmes precedimo in dobljeno snov (koncentrat, ki ga redčimo) lahko uporabljamo v gospodinjstvu kot čistilo, razkužilo in razmaščevalec. Na vrtu je odlično gnojilo za travo, zelenjavno in sadno drevje. Zemljo naredi rodovitnejšo in pridelek ščiti pred škodljivci.

LOVORJEVO ŽGANJE ZA PREBAVO

1 l žganja

5 – 10 svežih lovrorovih listov

1 – 2 vrečki kamiličnega čaja ali domače kamilice

2 – 3 g klinčkov

10 zrn črnega popra

Lovorove liste narežemo na 1 cm trakove in jih damo v žganje. V temnem prostoru pustimo steklenico 3–4 dni. Nato dodamo ostale sestavine, zopet pustimo 3–4 dni v temi in precedimo.

Pijača je pripravljena. Če pustimo 8 dni, postane bolj izrazitega okusa. Prileže se po obilnih obrokih.

DIVJA HRANA

V naši okolici uspeva veliko užitnih divjih rastlin, katerih uporabnost je raznolika:

- bela mrtva kopriva: velika uporabnost cvetov, za izkašljevanje - redči sluz...

- velika in mala kopriva: odlični za pripravo jedi (polpeti), posušena je začimba ali moka, dodajamo jo h kruhu, smutjem...

- divji vinogradniški luk: okusen je kot beluš in vsestransko koristen,

- pokalica: vršički so zelo dobri za rižote,

- lovor: vršički imajo okus po avokadu,

- bršljanasta krebuljica: čaj za pomirjanj, sirup za dihalo, obkladki pri vnetjih,

- medvedje tace, sveži mladi listi se podajo k siru in pršutu, kuhamo jih kot špinac, jih kisamo kot zelje...

...in še mnogo drugih: ščavje, njivska lakota, krvomočnica, sladka praprot...

ZGODBA O LAVIŽI

Na citronko oz. lavižo (ime je dobila po španski kraljici Mariji Luizi Parmski), kot smo jo imenovali pri nas doma, sem se spomnila, ker je to rastlina, ki jo mama omenja že vrsto let. Imeli so jo pred njeno rojstno hišo, ko se je poročila, pa jo je vzela s seboj. Uporabljali so jo predvsem kot okrasni grm, s katerim so si ženske, ko so prišle iz hleva, natrle roke, da so odstranile neprijeten vonj. Poleg okrasne vrednosti pa danes vemo, da je njena uporabnost široka. Ponaša se z različnimi načini delovanja: na živčevje, prebavo, kožo in dihala. Nepogrešljiva je v kulinariki, kjer se poda kompotu, sladkim jedem, skutnim nadevom, odlična je z marelicami...

DVIGNJENA GREDA

PRIPRAVA PO SISTEMU PLASTENJA

Na zemljo naložimo do 60 cm drenažne plasti (debelega, tanjšega vejjeva, koruznice, zmletih lesnih ostankov...) in potlačimo. Na to pride obrnjena travna ruša (lahko jo nadomestita groba vrtna zemlja ali kompost), potem debela plast nerazpadlih organskih odpadkov, trave ali listja, spet kompost ali dobro razpadel hlevski gnoj, na koncu, lahko šele spomladi, pa 20 cm debela plast finejše oziroma površinske vrtne zemlje, v katero bomo sadili. Plasti se izmenjujejo: star in nov oziroma svež material - rjav material, ki vsebuje ogljik, z zelenim, ki zagotavlja dušik. Material dodajamo vsako leto.

